

КЗ БМР Білоцерківська міська централізована
бібліотечна система імені П. Красножона

ХРОНОС

Зошит XVI

Матеріали засідання краєзнавчого клубу
14 січня 2020 року

Під загальною редакцією
Євгена Чернецького

Біла Церква
2020

ЗМІСТ

СПИСОК УЧАСНИКІВ ЗАСІДАННЯ	5
СТАТТІ	7
Панченко В. Пам'ятки білоцерківської сфрагістики в архівосховищах міста Києва.....	9
Чернецький Є. Вінцентій Салатко-Петрище: до біографії білоцерківського лікаря і скарбошукача	15
Мартиненко О., Поліщук О. Подарунок графів Браницьких – мовчазний свідок подій (стіл директора Білоцерківської гімназії). 21	
Стародуб О. Білоцерківська філія Музичного товариства імені Миколи Леонтовича.....	25
Бурлака С. До питання про кількість робітників, депортованих до Німеччини з Білоцерківщини (1942-1943 рр.)	37
Бондар А. Успіхи та недоліки діяльності артілі ім. 9-го січня у Білій Церкві (1944-1953 рр.)	45
Ярмола О. Огляд праці Є. Д. Яригіна "Біла Церква у повоєнні роки (1944-1983 рр.)"	53
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	61

Олександр Мартиненко, Олена Поліщук

Подарунок графів Браницьких – мовчазний свідок подій (стіл директора Білоцерківської гімназії)

Сто років пройшло з того часу, як останні володарі Білої Церкви, графи Браницькі, залишили місто. А чи багато речей зосталося з того періоду? Мабуть що небагато, та з кожним роком їх стає все менше й менше. Одним з таких предметів є стіл. За легендою подарований кимось з графів Браницьких для директорів гімназії.

Все має свою історію, і речі теж. Хтось скаже: “Стіл як стіл, що ж тут такого?!” Але чи багато ми знаємо речей які “пережили” такі буремні часи?!

Він пережив не тільки той період, але й багато інших. Був символом влади в епоху комунізму, коли за ним сиділи директори технікуму, інституту, університету. Став свідком згасання цього періоду та настанням нового – незалежності.

(фото 1 – Стіл, зовнішній вигляд, середина XIX ст.)

Стіл зроблений із дубу.

Має розміри: довжина – 193 см., ширина – 100 см., висота – 78 см. Складається з трьох частин: верхньої частини та двох тумб на ніжках. Кожна тумба має по дві шухляди, які замикалися на

ключ із внутрішнього боку стола. Кожна тумба має по чотири накладних дерев'яних лева, які є не лише вишуканою прикрасою? але й слугують як фурнітура (ручка¹). Такі леви розташовані по одному спереду та позаду столу; та пара – з боків кожної тумби². Кожен лев оздоблений дерев'яною окантовкою у вигляді двох вертикальних накладних пілястр, а нижня окантовка у вигляді тканинної підв'язки.

Верхня частина столу оздоблена окантовкою ручного різьблення у вигляді візерунка. Центральна частина стільниці зверху оббита тканиною – рубіновим оксамитом. Стільниця об'ємна (товщина 17 см), має три шухляди: одна велика по центру та дві менших з боків, прикрашені рослинним та геометричним орнаментом ручного різьблення по всій площі. Шухляди замикаються на ключ. Невідомо ким та скільки разів реставрувався стіл, але відомо, що оббивка кілька разів була замінена. На внутрішній стороні стільниці є записи: "Перед. 5. I.74. підпис", та "Передел. 14. II. 2011. Саморай В. П.³ підпис". Якого кольору була тканина на стільниці до 1974 р. невідомо, але у 2011 р. тканину було замінено із смарагдової (світло-зеленої) на рубінову (бордову). Таким стіл залишається до сьогодні.

Точну дату коли був створений, а також за яких обставин і коли подарований цей стіл встановити важко. Невідома також вага столу. Можливо тільки приблизно припустити, що це десь середина ХІХ сторіччя. Більш точне датування може дати металева фурнітура – мідні завіси та замки на тумбах столу. На завісах тумби стоїть клеймо "ТМГ Ваганов". За однією версією може розшифруватись як: "Тульський майстер Григорій Ваганов". За іншою – клеймо належить купцю 2-ї гільдії Василю Степановичу Ваганову (...-1916), який володів одним із великих підприємств по виготовленню "скобяних" (залізних) виробів у м. Нижній Новгород. Відомо також, що право на таке особисте

¹ Напевно у пащі кожного лева були вставлені металеві кільця, які на даний час відсутні.

² На лівій тумбі спереду столу відсутній один лев.

³ Підпис тесляра, який виконував роботу.

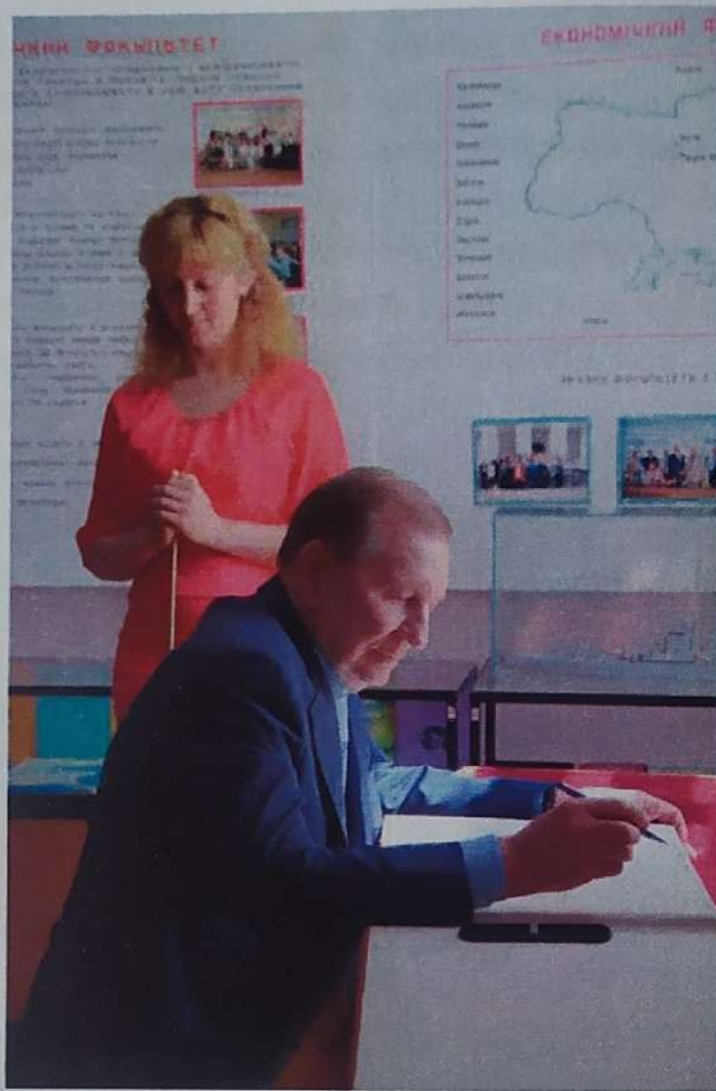
клеймо надавалось тільки майстрам, які мали власне виробництво та "ринок збуту", тобто лавку або крамницю. Крім цього, потрібно щоб його вироби перемагали на різноманітних професійних виставках.

Зараз стіл знаходиться у музеї університету, але й досі продовжує служити людям. Виконує місію "Почесного місця" за яким відомі особистості залишають запис у "Книзі Почесних гостей".

(фото 2 – Порошенко Марина, дружина президента України Порошенко П.О. та працівник музею БНАУ Поліщук Олена, 7.03.2019 року.)

Серед яких були: актори, представники іноземних делегацій, міністри та президенти України.

(фото 3 – Президент України Кучма Леонид та працівник музею БНАУ Поліщук Олена)⁴

⁴ Усі світлини взяті з архіву музею БНАУ.

Наукове видання

Хронос. Зошит XVI

Матеріали засідання краєзнавчого клубу
14 січня 2020 року

Під загальною редакцією
Євгена Чернецького

Коректори Олена Бульда, Євген Чернецький
Комп'ютерний набір авторів
Макет Є. Чернецького

На обкладинці та титульній сторінці вміщено
фото печатки Білоцерківського магістрату
з документу 1771 р.

Підписано до друку 30.04.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура "Palatino Linotype". Друк офсетний.
Зам. №

Друк ТОВ "Білоцерківдрук"
М. Біла Церква, бульвар Олександрійський, 22,
Тел. 045-63-5-16-18